

*Het VN-verdrag voor de rechten van personen
met een handicap in de praktijk*

Actieprogramma Helmond 2024-2025

Gemeente Helmond

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: introductie	4
Hoofdstuk 2: Uitwerking op speerpunten	5
Speerpunt 1: Werken aan bewustwording en tegengaan uitsluiting	5
Speerpunt 2: Verbeteren fysieke toegankelijkheid	8
Speerpunt 3: Cultuur en bewegen	9

Voorwoord

In Helmond vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Dat klinkt eenvoudig, maar zo eenvoudig is dat niet. Want voor sommige mensen is 'meedoen' een hele opgave. Omdat ze in een rolstoel zitten, bijvoorbeeld. Of omdat ze moeite hebben met het begrijpen van informatie. En zo zijn er nog veel meer redenen waarom 'meedoen' een hele uitdaging is. Om iedereen mee te laten doen, is het belangrijk dat we samen werk maken van toegankelijkheid. Daarbij vinden we het belangrijk dat we geen verschil maken. Geen 'speciale' oplossingen voor mensen met een beperking, maar 'gewone' oplossingen, die gelijk zijn voor mensen met én zonder beperking.

'Het streven naar een inclusieve samenleving komt niet tot uitdrukking in een specifiek inclusiebeleid, maar hoort diep in de vezels te zitten bij alles wat we als gemeenten doen.'

Harrie van Dijk
Wethouder Inclusie

Hoofdstuk 1: introductie

De afgelopen 5 jaar hebben we met veel partijen hard gewerkt aan een betere toegankelijkheid van onze stad voor inwoners met een beperking. We hebben al veel mooie resultaten bereikt. En Helmond staat ondertussen ook landelijk bekend als goed voorbeeld. Trouwens profiteren vaak ook andere doelgroepen van de maatregelen, denk aan ouderen die minder goed te voet zijn of aangewezen op een rollator of scootmobiel, aan moeders met kinderwagens en inwoners die laaggeletterd zijn.

Doel van het VN-verdrag Handicap

Het verdrag schrijft voor dat iedereen mee kan doen in de samenleving en toegang moet hebben tot gebouwen, openbaar vervoer, passende zorg en ondersteuning, onderwijs, werk en vrijetijdsvoorzieningen. Mensen met een beperking moeten zoveel mogelijk zeggenschap hebben over hun eigen leven. Gemeenten zijn verplicht maatregelen te nemen zodat mensen met een beperking zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven.

Praat met ons niet over ons

Het VN-verdrag gaat ervan uit dat de verbeterplannen samen met ervaringsdeskundigen worden gemaakt. Het Actieplan 2024-2025 is opgesteld in nauwe samenwerking met de lokale Werkgroep VN-verdrag. Daarin zijn ervaringsdeskundigen vertegenwoordigd met uiteenlopende beperkingen. Ook het burgerinitiatief 'Helmond Toegankelijker' dacht mee in die werkgroep, net als het Gehandicaptenoverleg Helmond.

Actieprogramma Helmond 2024-2025

Het VN-verdrag is niet vrijblijvend. Het Rijk verwacht van gemeenten dat zij, samen met ervaringsdeskundigen, een plan opstellen. In dit plan beschrijven ze hoe we de komende jaren de ingezette lijn van een inclusieve Helmondse samenleving kunnen voortzetten.

De inzet richt zich op 3 speerpunten

Onze focus en inzet richt zich in 2024 en 2025 op een drietal speerpunten

- Werken aan bewustwording
- Verbeteren fysieke toegankelijkheid
- Cultuur & bewegen

We borduren voort op de eerder genomen stappen en de geboekte resultaten (RIB44/2023 en RIB.../2024). Daarnaast zijn er een aantal bestaande programma's die een bijdragen leveren aan het doel van het VN-verdrag en gewoon doorlopen.

Helmond, januari 2024

Namens de Werkgroep VN-verdrag Helmond

Hoofdstuk 2: Uitwerking op speerpunten

Kern van de vervolgaanpak: Verbeteren en verduurzamen

Misschien herkent u thema's in dit Actieplan uit de Actieplannen van eerdere jaren. Niet verbazingwekkend.

Het verbeterproces begint soms met kleine stappen en vraagt om een lange adem.

Toegankelijkheid moet vanzelfsprekend worden voor iedereen. Onze grootste kracht is daarom wellicht om hetgeen in gang is gezet te continueren en te verduurzamen. Dit doen we door herhaling van de boodschap, door handreikingen op te stellen en door het verankeren van toegankelijkheid in beleid en richtlijnen.

Speerpunt 1: Werken aan bewustwording en tegengaan uitsluiting

Bewustwording is de eerste stap naar verandering. Mensen begrijpen beter wat het is om met een beperking te leven, als zij ervaringsverhalen horen of dat zélf kunnen ervaren. Ook is het wegnemen van allerlei drempels een belangrijke basis voor een volwaardige deelname aan onze samenleving.

Werken aan bewustwording is dan ook een voorwaarde om het leven van mensen met een beperking fijner te maken. Daar gaan we nóg meer werk van maken!

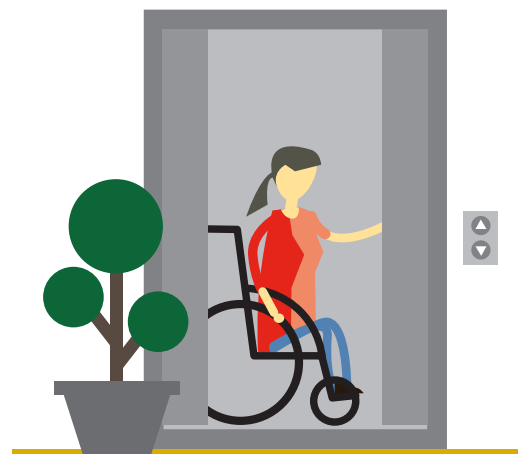
Wat gaan we verbeteren?

Scholingsaanbod MEE: herkenning & bejegening van inwoners met onzichtbare handicaps

Mensen met een verstandelijke beperking ervaren vaak problemen doordat hun handicap niet zichtbaar is. Ook is het zo dat veel mensen en instanties niet goed weten hoe ze deze handicaps kunnen herkennen en hoe ze met mensen uit deze doelgroepen het beste kunnen omgaan. Vandaar dat we de succesvolle trainingsreeks van MEE De Meentgroep in 2024 opnieuw gaan aanbieden aan diverse professionele instellingen.

Mysteryguest onderzoek voor gastvrouwen/-mannen in het nieuwe Huis voor de Stad

In het voorjaar 2024 opent het nieuwe Huis voor de Stad zijn deuren. Bezoekers zullen daar worden ontvangen door gastvrouwen en -mannen. In 2024 of 2025 herhalen we het mysteryguest-onderzoek waarbij getrainde ervaringsdeskundigen uit de LVB-doelgroep de 'toegankelijkheid' testen van 'de gemeente', waaronder het nieuwe Stadhuis (maar ook opnieuw het Klantcontactcentrum en de vernieuwde website). Na afloop van het onderzoek koppelen zij hun bevindingen terug aan de medewerkers en manager van de betreffende afdeling(en). Zij benoemen daarbij positieve punten die vooral moeten worden behouden en doen voorstellen hoe verbeteringen kunnen worden gerealiseerd. Samen stellen de ervaringsdeskundigen en ambtenaren een concreet verbeterplan op. Het bieden van een training aan de gemeentelijke medewerkers, zoals hiervoor benoemd, behoort tot de mogelijkheden.

Seksuele diversiteit voor mensen met een verstandelijke beperking

Om mee te kunnen doen in de samenleving is het ook belangrijk om jezelf te kunnen zijn. Ervarensdeskundigen van ORO hebben gemerkt dat er binnen de doelgroep licht verstandelijke beperking (LVB) nog een taboe heerst als het gaat om seksuele diversiteit. Daarom start in 2024 een contactgroep LHBTIQ+ specifiek voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Deze contactgroep wordt opgezet door de ervaringsdeskundigen van ORO die hier ook zelf ervaring in hebben. ORO gaat op dit vlak samenwerken met “Het huis onder de regenboog”. Deze experts kunnen de ervaringsdeskundigen van ORO adviseren en sámen gaan zij inhoud geven aan de contactgroep. De groep wil bewustwording creëren en stimuleren dat mensen zichzelf kunnen zijn in de maatschappij.

Begrijpelijke taal

De komende 2 jaar richten we ons met dit thema specifiek op de doelgroep met een licht verstandelijke beperking. Nog steeds zijn niet alle professionals zich voldoende bewust dat hun (ambtelijke) vaktaal onbegrijpelijk is voor een deel van onze inwoners. Het niet of onjuist begrijpen of misschien helemaal niet lezen van schriftelijke informatie leidt tot uitsluiting en kan in het ergste geval tot (grote) problemen leiden voor de betreffende inwoners.

ORO heeft een groep ervaringsdeskundigen die zich specifiek op dit thema richten. Zij kunnen brieven screenen of afspraken vertalen naar eenvoudige, begrijpelijke taal. Ook is ORO met een pilot gestart voor een cursus ‘Beter lezen en schrijven’ specifiek voor mensen met een verstandelijke beperking. Zij zoeken hierin de samenwerking met het Taalhuis. Het doel van deze samenwerking is om bewustwording rondom laaggeletterdheid en daarmee gepaard gaande problemen verder te vergroten. Maar ook om samen te zoeken naar concrete oplossingen die ervoor zorgen dat iedereen beter mee kan doen in de samenleving op het gebied van taal.

Financiële problemen met als gevolg eenzaamheid

Cliëntburo Sterk (ORO) ontvangt steeds vaker signalen van hun cliënten over financiële problemen en daarmee gepaard gaande uitsluiting met eenzaamheid als gevolg.

ORO doet al het een en ander op dit gebied:

- Er zijn werkboeken ontwikkeld over omgaan met geld.
- ORO organiseert themabijeenkomsten voor de doelgroep over dit thema.
- Er is een zogenaamde vrouwenklets, waar vrouwelijke cliënten elkaar ontmoeten en waar het onderwerp financiën wordt besproken. Tevens draagt deze ontmoeting bij aan het ontstaan van nieuwe, duurzame contacten.
- Er is een datingsite ontwikkeld, speciaal voor mensen met een beperking. De site richt zich niet alleen op partnerrelaties maar ook op vriendschappen.
- Per kwartaal is er een ontmoetingsavond die door ORO wordt georganiseerd en waar ook cliënten vanuit andere organisaties (die bij de datingsite zijn aangesloten) kunnen aansluiten.

Al deze activiteiten zijn gratis beschikbaar voor cliënten van ORO.

In 2024 kijkt de armoederegisseur mee met leden van Cliëntburo Sterk/ORO met als doel het gezamenlijk bedenken van mogelijke oplossingen om financiële drempels te slechten zodat ook deze doelgroep volwaardig kan meedoen.

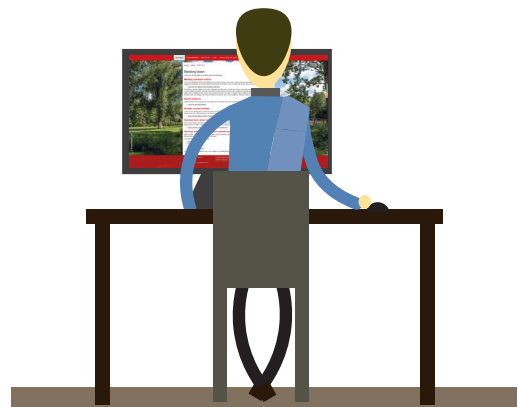
Goed voorbeeld doet goed volgen: onze rol als lokale overheid

De afgelopen jaren zijn hierin al mooi resultaten bereikt en worden ervaringsdeskundigen steeds vaker (vroegtijdig) ingezet om mee te denken. Denk aan het evenementenbeleid, grote bouwprojecten als het Huis voor de Stad, De Braak en Brainport Smart District. Maar ook de programma's heldere taal en digitale inclusie en het armoedebeleid maken dat mensen (met een beperking) beter mee kunnen doen. Ook de komende jaren pleiten wij gemeente-intern voor aandacht voor toegankelijkheid binnen uiteenlopende beleidsvelden met als einddoel dat dit thema een structureel onderdeel wordt van elk beleidstraject, uitvoeringsplan en/of programma zodat iedereen in Helmond maximaal kan meedoen.

Informatie over Inclusie op onze nieuwe gemeentelijke website

De gemeentelijke website krijgt in 2024 een andere opzet. Het wordt voornamelijk een dienstverleningswebsite. Uiteraard voldoet deze aan de wettelijke toegankelijkheidseisen. Het thema 'Inclusie & Diversiteit' zal op deze site een eigen plek krijgen zodat inwoners (primaire doelgroep) maar professionals kunnen lezen wat wij hieronder verstaan, wat wij doen om inclusie te bevorderen en waar mensen terecht kunnen als zij vragen hebben op dit gebied. Hiertoe zullen we input ophalen uit de samenleving zodat de nieuwe opzet voldoet aan de behoeften.

De uitdaging zit in het kernachtig, begrijpelijk presenteren van deze informatie en deze goed vindbaar maken voor inwoners.

Speerpunt 2: Verbeteren fysieke toegankelijkheid

Om de fysieke toegankelijkheid structureel te borgen in beleid en uitvoering, werken we de komende twee jaar een 2-tal Handreikingen uit, zodat de adviezen van de ervaringsdeskundigen structureel ingezet kunnen worden, ook zónder dat zij steeds persoonlijk ingezet hoeven te worden. Dat laatst is uiteraard nog steeds mogelijk, wél selectiever.

Wat gaan we verbeteren?

Handreiking toegankelijke Verkiezingen

Al een 2-tal jaren werken we intensief aan het verbeteren van de toegankelijkheid van verkiezingen.

Zo is er ondertussen een extra toegankelijk stembureau met een stem-mal, soundbox en de mogelijkheid van het inschakelen van een doventolk. Ook is dit bureau ingericht met blindegeleidelijnen. We bieden voor inwoners met een beperking gratis vervoer aan van thuis naar een stembureau in de buurt en terug (via Taxibus).

In 2024 gaan alle opgedane ervaringen verwerken in een 'Handreiking toegankelijke verkiezingen' voor de medewerkers van het Team Verkiezingen van de gemeente Helmond.

Handreiking toegankelijke openbare ruimte

Ook voor de inrichting van de openbare ruimte ontwikkelen we een Helmondse Handreiking toegelijke openbare ruimte. Dit gebeurt door een gemeentelijke afdeling in samenwerking met ervaringsdeskundigen uit de Werkgroep VN-verdrag en Helmond Toegankelijker. We maken hierbij gebruik van elders beschikbare handreikingen

Speerpunt 3: Cultuur en bewegen

De sportdeelname van mensen met een beperking blijft ver achter op de sportdeelname van mensen zonder beperking. Een op de vijf mensen (23%) met een chronische aandoening én een fysieke beperking sport wekelijks. Voor mensen zonder een chronische aandoening of fysieke beperking is dit 59%. Bewegen draagt bij aan een betere gezondheid, het vergroten van het sociaal netwerk en meer welzijn. Dat laatste geldt ook voor deelname aan culturele activiteiten.

Wat gaan we verbeteren?

De Braak, een sport- en (be)leefcampus voor iedereen!

In 2023 zijn met het (extra) werkbudget van de Werkgroep VN-verdrag diverse tweedehands sporthulpmiddelen aangeschaft voor Sportpark de Braak. Deze staan nu nog opgeslagen op de gemeentewerf.

In 2024 wordt aandacht besteed aan twee doelen:

1. Promotie van de sporthulpmiddelen

Om het gebruik van de aangeschafte sporthulpmiddelen te optimaliseren, zullen deze actief gepromoot moeten worden. Hiervoor werken samen met Uniek Sporten / JIBB+ aan een plan de campagne. Uniek Sporten ontvangt ook individuele hulpvragen m.b.t. sporten met een beperking. Zij kunnen de hulpmiddelen dan aanbieden om uit te proberen.

2. Beheer en onderhoud van de sporthulpmiddelen

We gaan samen met de ambtenaar sport kijken welke partij op de Braak het meest geschikt is om het beheer en onderhoud van deze sporthulpmiddelen op zich te nemen. Te denken valt aan de fysiotherapeut. Ook de vraag van kostendekking hiervoor dient beantwoord te worden.

Regionale sportdag met Uniek Sporten in de Peel (met clinics)

In 2023 stond 'De Uniek Sporten de Peel Sportdag' gepland. Dit zou een dag zijn waarbij verschillende sportaanbieders uit de Peel hun aanbod middels clinics tentoon zouden stellen en deelnemers zouden kunnen ervaren wat de verschillende mogelijkheden zijn. Het evenement heeft helaas geen doorgang gevonden door verschillende oorzaken, welke volledig terug te lezen zijn in de 'Evaluatie gecancelde Uniek Sporten de Peel Sportdag 2023'. Op basis van de leerpunten uit de evaluatie krijgt De sportdag opnieuw een plek in de jaarplannen van Uniek Sporten de Peel voor 2024 en 2025.

Toegankelijke evenementen

Leden van Helmond Toegankelijker hebben input geleverd op het Beleidskader Evenementen Helmond dat in december 2023 is vastgesteld door de Raad. Het thema 'toegankelijkheid' is voldoende geborgd in dit beleidskader. Mooi voor elkaar! Er volgt nu de uitwerking naar uitvoeringsplannen. Ook hier willen leden van Helmond Toegankelijker en de Werkgroep VN-verdrag hun bijdrage aan leveren door inbreng van hun ervaringskennis. Daarnaast kunnen zij op verzoek evenementenorganisatoren adviseren op het toegankelijk(er) maken van hun evenementen.

Berkendonk; straks een recreatie- en evenemententerrein voor iedereen

Medio 2024 stelt de gemeente de ruimtelijke visie Berkendonk vast. Het opstellen van het programma van eisen voor evenemententerrein Berkendonk is onderdeel van de ruimtelijke visie. Het verbeteren van toegankelijkheid is een onderwerp dat hierin wordt meegenomen. In de ruimtelijke visie wordt concreet gekeken naar versterking van de recreatieve infrastructuur (nieuwe wandel -en fietspaden) en gelijktijdig naar maatregelen die genomen dienen te worden om Berkendonk (en dan niet alleen vanuit recreatieplas gezien) toegankelijk te maken voor mensen met een handicap. Na vaststellen van de ruimtelijke visie starten we met de uitwerking van een definitief ontwerp voor het gebied. In dit ontwerp werken we de maatregelen voor toegankelijk maken van Berkendonk concreet uit. We zullen daar ervaringsdeskundigen bij betrekken.

Scootmobielscursus

Momenteel krijgen scootmobielgebruikers een korte instructie door Medipoint (op hen terrein) en kunnen vervolgens op vrijwillige basis deelnemen aan een (opfris)cursus van de LEVgroep. Dit leidt echter niet altijd tot de gevraagde rijvaardigheden om veilig deel te kunnen nemen aan het verkeer. In 2024 onderzoekt het Gehandicaptenoverleg naar een verbeterplan hiervoor waarbij ze zich oriënteren op het model dat in Geldrop succesvol is ingevoerd. Daar werken gemeente, LEVgroep, ergotherapeuten en Medipoint samen. De financiering van een dergelijke vernieuwde cursus moet nader worden onderzocht. Naast aandacht voor rijvaardigheid zullen scootmobielgebruikers ook attent worden gemaakt op de risico's van het rijden met een scootmobiel in de voetgangerszone (b.v. in het Centrum). In samenspraak met de centrummanager bekijken we of er een bewustwordingscampagne opgezet kan worden op dit thema.

